

Seddelbankreformen i de nordamerikanske Fristater.

Af

Helge Smith.

Det bestaaende Seddelbanksystem i de forenede Stater stammer som bekendt i sine Hovedtræk fra Tiden omkring 1860 og har saa ofte vist sine svage Sider, at Reformen deraf længe har været stærkt paa-krævet. Ved Krisen i 1907 dokumenterede de ca. 7000 Nationalbanker, Staterne nu har, deres Mangel paa Evne til at imødekomme Kravet til Omsætningsmidler saa eftertrykkeligt, at man allerede et halvt Aars Tid efter saa sig nødsaget til at træffe midlertidige Foranstaltninger til Afhjælpning af den værste Nødstilstand. Man greb imidlertid allerede ved denne Lejlighed til Midler, der er forskelligartede fra de hidtil anvendte. Den saakaldte »Aldrich-Vreeland-Lov« af 30. Maj 1908 var Resultatet af de Forhandlinger, som straks efter Krisen kom i Gang angaaende en Omdannelse af Staternes Seddelbankvæsen. Grundlaget var to Bankreform-Forslag, der indbragtes i Parlamentet af Senator Aldrich og af Senator Fowler, og som begge gik ud paa at skaffe Seddelømløbet en større

Elasticitet; Aldrichs Forslag blev kombineret med et Forslag af Vreeland og vedtaget som foreløbig Foranstaltning, der gælder til 30. Juni 1914. — Loven af 1908 tillader, at der i pengeknappe Tider efter Bemyndigelse fra the comptroller of the currency kan udstedes Sedler ud over det sædvanlig tilladte, de saakaldte »additional notes«, for hvilke Dækningen er en anden end ellers paabudt. Tilladelsen gives til Banker, der har deres fuldt indbetalte Grundkapital og en Reserve paa 20 % deraf i Behold, og som har et med Unionens »bonds« dækket Seddelømløb paa mindst 40 % af deres Kapital. Tilladelsen kan gives enten til enkelte Nationalbanker eller til Associationer af mindst 10 Nationalbanker med samlet Kapital (incl. Reserve) paa mindst 5 Mill. Dollars; Associationens Banker hæfter solidarisk. Dækningen, der skal deponeres, kan foruden i de sædvanlige United States bonds bestaa i Gældsfor skrivinger fra Enkeltstaterne, Stæder og Kommuner, naar de opfylder visse Betingelser. Desuden kan de nævnte Associationer som Dækning benytte »commercial paper« ; Veksler og Kreditavisninger af tilsvarende Sikkerhed med mindst to Underskrifter og ikke over fire Maaneders Løbetid. De enkelte Bankers og Associationers Udstedelse af »Nødsedler« er begrænset i Forhold til den stillede Sikkerhed, nemlig til 75 % af ikke offentlige Papirers »Indløsningsværdi« og 90 % af offentlige Papirers Kursværdi (dog ikke over pari) samt for de Sedler, der ikke er funderede paa Statspapirer, til 30 % af Bankernes Kapital; desuden maa deres samlede Beløb ikke overstige 500 Mill. Dollars. Af de udstedte »additional notes« betaler Bankerne en Skat paa 5 % for

den første Maaned, hvorefter Satsen stiger med 1 0/0 pr. Maaned indtil 10 0/0. Der er oprettet forskellige Bankassociationer efter Loven.

Som man vil se, er der ved Aldrich-Vreeland Loven gjort et interessant Forsøg paa midlertidigt at formindske en af de værste Ulemper ved Staternes Bankordning, dets Stivhed; det europæiske Princip, Dækning af en Del af Sedlerne med Veksler og lignende Kreditmidler, er for første Gang bragt til Anvendelse. Dermed er man da inde paa en helt ny Bane, ad hvilken man sikkert ved den kommende endelige Bankreform vil fortsætte, men hvor Fremgangen i ikke ringe Grad hindres ved den forholdsvis ringe Anvendelse, Vekslen har fundet i Staternes Handelsliv.

Betydningsfuld var ogsaa den Bestemmelse i Bankloven af 1908, hvorved Nedsættelsen af en »National Monetary Commission« blev besluttet. Den kom til at bestaa af 9 Senatorer og 9 Medlemmer af Repræsentanternes Hus. Dens Formand blev Faderen til »Aldrich-Vreeland Loven«, den mægtige Senator Aldrich. Kommissionen har den 17. Januar 1911 efter næsten to Aars Arbejde afgivet et foreløbigt Forslag til en Reform af det nordamerikanske Bank- og Seddelvæsen.

Hovedpunktet i Forslaget er Oprettelsen af en Central-Seddelbank med Navnet »Reserve Association of America«, som skal have tildelt Korporationsret for 50 Aar. Dens Kapital skal være paa 300 Millioner Dollars, og Hovedsædet findes i Washington. De forenede Stater deles i 15 Zoner med hver en Filial af Central-Seddelbanken. Bankens Kapital udbydes til Tegning blandt de bestaaende Nationalbanker paa samme

Maade, som i sin Tid Kapitalen til den schweiziske Nationalbank blev tilbudt Kantonbankerne til Tegning. Herved og ved den stærke Begrænsning af Filialernes Antal søger man at imødekomme de bestaaende Seddelbanker. For at forhindre »Wall Street« i at bemægtige sig »den tredje Unionsbank« bestemmes det, at Aktiebrevene ikke kan overdrages, og Aktionær-Udbyttet begrænses til 5 %; Resten tilfalder Reservefondet og Unionens Kasse.

Den nye Centralbank skal have Unionens Metalforraad som Depositum; derudover maa den kun modtage Deposita fra de Nationalbanker, som er Aktionærer; Deposita maa ikke forrentes. Banken skal være beredt til i Aar efter sin Grundlæggelse at købe alle Unionens 2 % bonds, til ca. 700 Mill. Dollars, der nu er Grundlaget for Nationalbankernes Seddelcirkulation, til Parikurs; Regeringen skal lidt efter lidt indløse alle disse Obligationer. Banken indløser lidt efter lidt alle de Sedler, Nationalbankerne har udstedt paa Obligationerne, og erstatter dem med sine egne.

Banken faar ubegrænset Seddeludstedelsesret; men af den Sum, hvormed de 700 Millioner overskrides, skal der betales Skat efter stigende Skala: 3 % p. a. for de første 100 Millioner Dollars, 4 % for de næste 100, 5 % for de næste 100 og dernæst 6 % for alt det følgende. — Man har efter tysk Mønster valgt at fastslaa Trediedelsdækningen med Guld eller anden »legal tender«; Dækningen derudover kan være Unionens bonds eller bankmæssige Papirer (Veksler etc.).

Udover Forretningerne som Unionens og Nationalbankernes Depositobank samt Seddeludstedelsen kan

Banken bl. a. drive Handel med Guld; en meget vigtig Opgave faar den overfor Vekselsomsætningen; den skal søge at skaffe en ensartet Diskontopolitik i Staterne og navnlig regulere Vekselsomsætningen med Europa, hvorfor den faar Ret til at diskontere engelske, tyske og franske Veksler.

Bankens Styrelse er lagt i Hænderne paa en Direktør og to Vice-Direktører, der har den direkte Ledelse af Forretningerne, og som vælges af Unionsregeringen. Et Tilsynsraad paa 45 Medlemmer, hvoraf Flertallet vælges af Nationalbankerne og Unionsregeringen, medens et Mindretal skal repræsentere de forskellige Næringsinteresser, staar ved Siden af Direktionen.

Som det vil ses, har Kommissionen lært af Europa, hvor den da ogsaa har været paa Studierejse, men ikke glemt Amerika. Dækningen med Statsobligationer er ikke opgivet og Vekseldækningens Rolle endnu beskeden; men begge Dele hænger nøje sammen med Forholdene i Staterne, og en kritikløs Omplantning af en af de store europæiske Centralbanker til Amerika vilde selvfølgelig kunne blive skæbnesvanger. Om Udsigterne til, at Kommissionens Forslag skal blive til Lov, er Meningerne noget delte. Kommissionen selv betragter sit Forslag som et Forhandlingsgrundlag; men det falder nogenlunde sammen med de vigtigste af de under de sidste Par Aars omfattende Bankdebat fremsatte Forslag*), og der er derfor vistnok ikke saa ringe en Udsigt til, at den amerikanske Bankreform i

*) Herman Lie, Bankreform und Zentralbankproblem in Amerika. Jahrbücher f. Nat. und Stat. August 1910.

Hovedtrækkene vil blive i Overensstemmelse med Kommissionsforslaget. Man kan støtte denne Forventning paa, at Antallet af Centralbankens Tilhængere vokser meget stærkt i den senere Tid trods den traditionelle Frygt for »Wall Street« og Henvisningerne til 30ernes Erfaringer om Unionsbankens Mislighed. Dertil kommer, at Forslaget om Centralbanken i Hovedsagen har fundet en gunstig Modtagelse i den ledende Pengeverden*). Bankhuset Morgan, hvorfra man havde ventet Modstand, har givet det sin Tilslutning; Forslagets Fader, Senator Aldrich, staar Rockefeller og »Standard Oil«-Gruppen nær og Tilslutningen herfra er givet. Muligvis vil netop dette Forhold fremkalde Modstand fra anden Side.

Den Kritik, der er fremkommet, har betegnet det som uheldigt, at den skattefrie Seddelmængde er begrænset til 700 Millioner Dollars, hvilket man mener hurtigt vil vise sig at være for lidt blot til den normale Omsætning. Ligeledes anses Forholdet til Unionens Guldbeholdning og de cirkulerende Greenbacks for at være ufuldkomment ordnet ved Forslaget. Iøvrigt venter man, at dette vil blive forelagt Kongressen til Efteraaret og at det vil blive hurtigt fremmet.

*) Frankfurter Zeitung $\frac{9}{2}$ 1911.